

ψηφιακά Μέσα

10110011011000
10010011100011
1111000100110

13

**Ψηφιακό
Βίντεο &
Μάθηση**

1ο Μέρος

Ψηφιακό Βίντεο & Μάθηση

Σκοπός

- παρουσίαση εκπαιδευτικών μοντέλων ψηφιακού βίντεο
- αρχών σχεδιασμού ψηφιακού εκπαιδευτικού βίντεο

Περίγραμμα Ενότητας

- Ψηφιακό Βίντεο & Μάθηση
- Παιδαγωγικό σενάριο οθόνης

Έρευνα

- ερευνητικό ενδιαφέρον για **στατικές** και **κινούμενες** εικόνες
- περιορισμένη έκταση ερευνητικής βιβλιογραφίας

Τύποι Χρήσης

- αξιοποίηση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης
- βασικοί τύποι χρήσης
 - αξιοποίηση βίντεο ως **ερευνητικού εργαλείου**
 - **δημιουργία** βίντεο από μαθητές
 - χρήση βίντεο για σκοπούς **παρουσίασης** από εκπαιδευτικούς

Ερευνητικό Εργαλείο

- χρησιμοποίηση βίντεο ως εργαλείου συλλογής ερευνητικών δεδομένων (ερευνητές, εκπαιδευτικοί)
- θεωρητική και μεθοδολογική συστηματοποίηση της χρήσης του βίντεο στα πλαίσια της εκπαιδευτικής έρευνας

Δημιουργία Βίντεο

- Στα πλαίσια μελέτης ενός φαινομένου οι μαθητές
 - αναζητούν, συλλέγουν ή δημιουργούν πρωτογενές υλικό
 - επεξεργάζονται το υλικό
 - δημιουργούν μικρά βίντεο
 - ταινίες μικρού μήκους
 - ντοκιμαντέρ
 - μικρές ιστορίες
 - σύντομα μηνύματα

Δημιουργία Βίντεο

- μεγαλύτερη έμφαση στις διαδικασίες γραφής με τα νέα μέσα παρά στη συστηματική μελέτη της προστιθέμενης μαθησιακά αξίας του βίντεο
- πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα για την υποστήριξη της μάθησης

Παρουσίαση

- η παρουσίαση φαινομένου ή κατάστασης είναι ο πιο διαδεδομένος τρόπος χρήσης του βίντεο στην εκπαίδευση
- τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα δείχνουν ότι αυτού του τύπου η χρήση δεν είναι η βέλτιστη δυνατή (π.χ. Hobbs, 2006)

Θεωρία

- απουσία γενικού συνεκτικού θεωρητικού πλαισίου πάνω στο οποίο θα μπορούσε να βασιστεί η εκπαιδευτική πρακτική αξιοποίησης του βίντεο

Εκπαιδευτικό Βίντεο

- η αποτελεσματική χρήση του βίντεο προϋποθέτει ότι το θέμα θα πρέπει να προσαρμοστεί
 - στους τρόπους αφήγησης
 - δυνατότητες του μέσου

Εκπαιδευτικό Βίντεο

- Το ψηφιακό βίντεο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση
 - ως αυτόνομο διδακτικό υλικό
 - ως μέρος ενός ευρύτερου εκπαιδευτικού πακέτου
 - πολυμεσικού
 - έντυπου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΒΙΝΤΕΟ

- ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΒΙΝΤΕΟ
 - αποτελεί αυτόνομο είδος (genre)
 - έχει εξελιχτεί πολύ στυλιστικά κατά τις τελευταίες 3 κυρίως 10ετίες
 - εταιρείες/οργανισμοί παραγωγής: Discovery Channel, History Channel, National Geographic Channel, BBC

Εκπαιδευτικό Βίντεο

- προσέλκυση ενδιαφέροντος του μαθητή/θεατή με τη χρήση τεχνικών που έχουν αναπτυχθεί σε άλλες βιομηχανίες
 - κινηματογράφου
 - μουσικής (π.χ. MTV)
 - διαφήμισης

Εκπαιδευτικό Βίντεο

- ανάπτυξη λαμβάνοντας υπόψη περισσότερο τις παραπάνω βιομηχανίες και λιγότερο τη θεωρία και έρευνα από τις επιστήμες της μάθησης
- πρόσφατες προσπάθειες συστηματοποίησης μέσω 2 μοντέλων εκπαιδευτικού βίντεο

1ο Μοντέλο

- Το πρώτο μοντέλο παρουσιάστηκε το 2006 από τον Koumi
 - Koumi, J. (2006). Designing Video & Multimedia for Open & Flexible Learning. London: Routledge.

Πλεονεκτήματα βίντεο

- Μοντέλο Koumi
 - η προστιθέμενη μαθησιακά αξία του βίντεο προκύπτει από **27 αρχές**
 - οι αρχές αυτές διακρίνονται σε **3 κατηγορίες**
 - υποστήριξη μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων
 - παροχή εμπειριών που θα ήταν μη προσβάσιμες
 - ανάπτυξη συναισθημάτων, στάσεων, παρώθησης

Πλεονεκτήματα βίντεο

- Υποστήριξη **μάθησης** και ανάπτυξης **δεξιοτήτων**
 - το βίντεο υποστηρίζει διάφορες πτυχές της μαθησιακής διαδικασίας με τρόπους που θα ήταν αδύνατοι με άλλα μέσα

Πλεονεκτήματα βίντεο

- Παροχή μη προσβάσιμων εμπειριών
 - το βίντεο υποκαθιστά την εμπειρία που προκύπτει από την άμεση φυσική παρουσία

Πλεονεκτήματα βίντεο

- Ανάπτυξη **συναισθημάτων**, στάσεων, παρώθησης
 - ο ρεαλισμός του βίντεο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη συναισθημάτων, την καλλιέργεια στάσεων

Υποστήριξη Μάθησης

- Τρόποι υποστήριξης μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων
 - #1 **σύνθετες** εικόνες
 - #2 διαγράμματα με **κίνηση**
 - #3 οπτική **μεταφορά**/σύνθεση/αναλογία
 - #4 **μοντελοποίηση**
 - #5 **οπτικοποίηση** εννοιών

Υποστήριξη Μάθησης

- Τρόποι υποστήριξης μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων
 - #6 **σύμπτυξη** πραγματικού χρόνου σε μικρότερη κλίμακα
 - #7 **αντιπαράθεση** καταστάσεων
 - #8 αφηγηματική **ισχύ**
 - #9 **επίδειξη** δεξιοτήτων από ειδικούς

Παροχή Εμπειριών

- Τρόποι υποστήριξης της μάθησης με την παροχή εμπειριών
 - #1. παρουσίαση **δυναμικής** διάστασης
 - #2. παρουσίαση **μη προσβάσιμων** χώρων
 - #3. παρουσίαση **απρόσιτων** ή **δύσκολων** γωνιών θέασης
 - #4. επίδειξη τεχνικών **διαδικασιών** ή **εξοπλισμού**

Παροχή Εμπειριών

- Τρόποι υποστήριξης της μάθησης με την παροχή εμπειριών
 - #5. παρουσίαση **3Δ αντικειμένων**
 - #6. παρουσίαση αντικειμένων σε **αργή/γρήγορη κίνηση**
 - #7. παρουσίαση αλληλεπίδρασης ανθρώπων είτε με πραγματική είτε με **δραματοποιημένη αναπαράσταση**
 - #8. παρουσίαση **μοναδικών ή σπάνιων** γεγονότων

Παροχή Εμπειριών

- Τρόποι υποστήριξης της μάθησης με την παροχή εμπειριών
 - #9. παρουσίαση **χρονολογικής σειράς** και διάρκειας
 - #10. παρουσίαση οπτικοακουστικού υλικού για **ανάλυση** από τον θεατή
 - #11. παρουσίαση **σκηνοθετημένων γεγονότων** - δραματοποιημένης αναπαράστασης τους

Ανάπτυξη Συναισθημάτων

- Τρόποι υποστήριξης της μάθησης με την ανάπτυξη συναισθημάτων, καλλιέργεια στάσεων
 - #1. καλλιέργεια ενδιαφέροντος για μάθηση
 - #2. παρακίνηση σε δράση
 - #3. προώθηση της χρήσης στρατηγικών
 - #4. υπέρβαση της απομόνωσης του μαθητή
 - #5. αλλαγή στάσεων
 - #6. ενίσχυση αυτοπεποίθησης
 - #7. πλαισίωση αφηρημένων εννοιών

2ο Μοντέλο

- Το 2ο μοντέλο παρουσιάστηκε το 2007 από τους Schwartz & Hartman
 - Schwartz, D.L., & Hartman, K. (2007). It is not television anymore: Designing digital video for learning and assessment. In R. Goldman, R. Pea, B. Barron, & S. J. Derry (Eds.), Video research in the learning sciences (pp. 349-366). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates

Τύποι μάθησης

- τύποι μάθησης που μπορούν να περιγραφούν με όρους βίντεο
 - βλέπω
 - προσελκύω
 - κάνω
 - λέω

Βλέπω

- τύπος μάθησης: **οπτική αντίληψη**
- το βίντεο μπορεί να κάνει τους ανθρώπους να “δουν” κάτι που δεν μπορούσαν να δουν πριν

Βλέπω

- Μαθησιακός σκοπός
 - **αναγνώριση**
 - παρουσίαση γεγονότων με τα οποία υπάρχει μικρή εξοικείωση
 - είδη βίντεο: τουρνέ, πορτραίτα, POV
 - **διάκριση**
 - παρουσίαση πτυχών/λεπτομερειών που συχνά διαφεύγουν προσοχής
 - είδη βίντεο: εστίαση, προσομοίωση

Προσελκύω

- τύπος μάθησης: **προσέλκυση**
- το βίντεο παρέχει εξαιρετικές δυνατότητες προσέλκυσης προσοχής και εισαγωγής σε ποικίλα θέματα

Προσελκύω

- Μαθησιακός σκοπός
 - **ενδιαφέρον**
 - προσέλκυση ενδιαφέροντος
 - είδη: διαφήμιση, trailer, εναρκτήριο σημείο αναφοράς
 - **πλαισίωση**
 - παρουσίαση πληροφοριών/στοιχείων κτλ για τη δημιουργία πλαισίου
 - είδη: αφήγηση, anchoring

Κάνω

- τύπος μάθησης: **πράξη**
- το βίντεο είναι ιδανικό για την παρουσίαση της ανθρώπινης συμπεριφοράς

Κάνω

- Μαθησιακός σκοπός
 - **Δεξιότητες**
 - παρουσίαση δεξιοτήτων
 - είδη: επίδειξη, οδηγός βήμα-προς-βήμα
 - **Στάσεις**
 - παρουσίαση στάσεων
 - είδη: μοντελοποίηση, ταύτιση

Λέω

- τύπος μάθησης: **λεκτική περιγραφή**
- το βίντεο μπορεί να βοηθήσει στην κατάκτηση δηλωτικής γνώσης

Λέω

- Μαθησιακός σκοπός
 - **Γεγονότα**
 - παρουσίαση στοιχείων, γεγονότων κτλ
 - είδη: συσχέτιση, χρονογράφημα, αναλογία
 - **Εξηγήσεις**
 - παρουσίαση του γιατί και/ή πως
 - είδη: σχολιασμός, παρουσίαση

2ο Μέρος

Παιδαγωγικό Σενάριο Οθόνης

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- Koumi (2006) - παιδαγωγικό σενάριο οθόνης (screen writing scenario)
- δομή Σεναρίου Οθόνης
 - προσέλκυση προσοχής
 - ένδειξη συνέχειας
 - παιδαγωγική δόμηση
 - επανάληψη
 - σύνδεση

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- προσέλκυση προσοχής και ενδιαφέροντος
 - σοκ
 - έκπληξη
 - ενθουσιασμός
 - εντυπωσιασμός
 - σασπένς

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **ένδειξη συνέχειας**- ενημέρωση σχετικά με το τι έπεται
 - εισαγωγή
 - παρουσίαση πλαισίου
 - σημεία εστίασης
 - λογική παρουσίασης
 - τι ακολουθεί μετά
 - τι ακολουθεί αργότερα

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση**
 - διευκόλυνση εναλλακτικής παρακολούθησης
 - υποστήριξη ατομικής κατασκευής γνώσης
 - κινητοποίηση αισθήσεων
 - διασάφηση
 - ύφανση ιστορίας
 - ενίσχυση

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση**
 - διευκόλυνση εναλλακτικής παρακολούθησης
 - διατύπωση ερωτημάτων
 - ενθάρρυνση προβλέψεων
 - παροχή χρόνου στους θεατές/μαθητές

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση (συνέχεια)**
 - υποστήριξη ατομικής κατασκευής της γνώσης
 - οι λέξεις δεν επαναλαμβάνουν τις εικόνες
 - συγκεκριμενοποίηση της υπάρχουσας εμπειρίας
 - δεν αποκρύπτεται η γεωγραφία
 - δεν αποσιωπάται το πλαίσιο
 - διακοπή της αφήγησης για σκέψη
 - επινόηση οπτικών μεταφορών
 - υποστήριξη της κατασκευής γνώσης

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση (συνέχεια)**
 - **κινητοποίηση των αισθήσεων**
 - καλλιέργεια αισθήσεων
 - σκόπιμη επιλογή του στυλ μουσικής
 - επισήμανση της αλλαγής διάθεσης ή θέματος
 - ομοιογενές στυλ
 - τήρηση της γραμματικής του βίντεο
 - ενίσχυση αυτοπεποίθησης

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση (συνέχεια)**
 - διασάφηση
 - κατάδειξη λογικού status
 - μεταβολή ρυθμού ως ένδειξη της σύνταξης
 - αποφυγή υπερφόρτωσης
 - περιορισμός πυκνότητας λέξεων-εικόνων
 - περιορισμός συνθετότητας
 - μεγιστοποίηση σαφήνειας
 - ενίσχυση ακουστικότητας

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση (συνέχεια)**
 - ύφανση της ιστορίας
 - μεταβολή της μορφής
 - μη γραμμική/σειριακή παρουσίαση
 - μεταβολή σημασίας με τη χρήση πολλών στοιχείων

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **παιδαγωγική δόμηση (συνέχεια)**
 - ενίσχυση
 - επανάληψη από διαφορετική γωνία
 - παροχή νέου παραδείγματος
 - σύγκριση/αντίθεση
 - δραματική κλιμάκωση
 - συνέργεια μεταξύ εικόνων και λέξεων

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- επανάληψη
 - συμπεράσματα
 - επανάληψη
 - αναφορά κύριων σημείων
 - γενίκευση
 - τέλος ενότητας/κεφαλαίου

Δομή Σεναρίου Οθόνης

- **σύνδεση**
 - επιχείρηση διασύνδεσης
 - διασύνδεση σημείων
 - σύνδεση με την ευρύτερη ιστορία
 - παρουσίαση της προϋποτιθέμενης εξωτερικής γνώσης
 - ενσωμάτωση στο λοιπό συνοδευτικό μαθησιακό πακέτο

Πλαίσιο Σχεδιασμού Βίντεο

- ο Koumi (2006) πρότεινε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού βίντεο
- Το πλαίσιο αυτό απαρτίζεται από δύο άξονες
 - (α) προσδιορισμός της χρήσης του βίντεο
 - (β) παιδαγωγική δομή σεναρίου οθόνης

Πλαίσιο Σχεδιασμού Βίντεο

- προσδιορισμός της χρήσης του βίντεο
 - κοινό
 - μαθησιακό πλαίσιο
 - διδακτικοί σκοποί/στόχοι

Πλαίσιο Σχεδιασμού Βίντεο

- **παιδαγωγική δομή σεναρίου οθόνης**
 - προσέλκυση προσοχής
 - ένδειξη συνέχειας
 - παιδαγωγική δόμηση
 - επανάληψη
 - σύνδεση

Πλαίσιο Σχεδιασμού Βίντεο

- **κοινό**
 - **ποιος** θα χρησιμοποιήσει το βίντεο;
 - κουλτούρα
 - ηλικία
 - προηγούμενη γνώση
 - επίπεδο προσέγγισης θεατών
 - υποδομές

Πλαίσιο Σχεδιασμού Βίντεο

- **μαθησιακό πλαίσιο**
 - σε ποιο **πλαίσιο** θα χρησιμοποιηθεί το βίντεο;
 - άλλα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν
 - προ-εργασία & μετ-εργασία
 - υπόλοιπο διδακτικό/μαθησιακό πακέτο
 - βαθμός ελέγχου από το χρήστη ως προς το πως εξελίσσεται το πακέτο

Πλαίσιο Σχεδιασμού Βίντεο

- **διδακτικοί σκοποί/στόχοι**
 - σκοποί χρήσης του βίντεο
 - **γνωστικοί**: εκμάθηση γεγονότων/στοιχείων, εννοιών, διαδικασιών και στρατηγικών
 - **παροχή εμπειριών**: συγκεκριμενοποίηση, εξερεύνηση, επίδειξη
 - **ανάπτυξη συναισθημάτων/κινήτρων/στάσεων**: διέγερση ενδιαφέροντος για μάθηση, παρακίνηση σε δράση